

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Investim în mediu. Credem în viitor

Instrumente Structurale
2007 - 2013

infonatura2

Strategia Națională și Planul de Acțiune pentru Conservarea Biodiversității 2013 - 2020

“Campanie națională de conștientizare
privind importanța conservării biodiversității prin rețeaua Natura2000 în România”
- 17609 SMIS-CSNR-

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Conceptul de Biodiversitate

- 1992 - Summit-ului Pământului UNCED de la Rio de Janeiro – adoptarea Convenției privind Diversitatea Biologică
- Nivele de abordare: diversitatea ecosistemelor, diversitatea speciilor, diversitatea genetică și diversitatea etnoculturală
- Valoarea biodiversității: intrinsecă, dar și economică

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

Obiectivele conservării biodiversității:

- conservarea diversității biologice:
 - ”in situ” (arii naturale protejate) și
 - ”ex situ”
- utilizarea durabilă a componentelor diversității biologice
- împărțirea corectă și echitabilă a beneficiilor rezultate din utilizarea resurselor genetice.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Principiile conservării biodiversității

Principiul prevenției: conservarea biodiversității se realizează eficient dacă sunt eliminate sau diminuate efectele posibilelor amenințări;

Principiul precauției: lipsa studiilor științifice complete nu poate fi considerată ca motiv de acceptare a unor activități ce pot avea impact negativ semnificativ asupra biodiversității;

Principiul poluatorul plătește: cel ce cauzează distrugerea biodiversității trebuie să plătească costurile de prevenire, reducere a impactului sau reconstrucție ecologică;

Principiul participării publicului la luarea deciziilor și accesul la informație și justiție în domeniul mediului: publicul trebuie să aibă acces la informațiile de mediu și dreptul de a participa în procesul de luare a deciziilor de mediu;

Principiul buneii guvernări: guvernarea trebuie să îndeplinească opt caracteristici majore – să fie participativă, măsurabilă, transparentă, responsabilă, efectivă și eficientă, echitabilă și în acord cu normele legale;

Principiile conservării biodiversității

Principiul integrării sectoriale: conservarea biodiversității și utilizarea durabilă a componentelor sale trebuie luate în considerare în procesul de luare a deciziilor și de stabilire a politicilor sectoriale;

Principiul abordării ecosistemice: reprezintă o strategie de management integrat, adaptativ, bazată pe aplicarea unor metodologii științifice corespunzătoare care iau în considerare structura și funcțiile ecosistemelor și capacitatea lor de suport;

Principiul rețelelor ecologice: pentru asigurarea conectivității dintre componentele biodiversității cu cele ale peisajului și ale structurilor sociale, având ca și componente centrale ariile naturale protejate, se stabilesc culoare ecologice de legătură;

Principiul subsidiarității: reglementează exercițiul puterii, deciziile trebuind luate la nivelul cel mai de jos (local, regional, național);

Principiul compensării : în cazul în care există un impact negativ și în lipsa unor soluții alternative, pentru obiective de interes public major se stabilesc măsuri compensatorii.

Biodiversitatea României

Regiuni biogeografice:

- continentală,
- alpină,
- panonică,
- pontică (Marea Neagră) și
- stepică (prezentă numai în România).

Tipuri de ecosisteme:

▪ Ecosisteme forestiere:

- 89% în zonele de deal și de munte – 53% din acestea au rol de protecție (43% protecția solurilor, 31% protecția apelor de suprafață, 11% funcție recreativă, 10% interes științific, situate în arii naturale protejate, 5% protecție împotriva factorilor externi);
- 31% incluse în rețeaua națională de arii naturale protejate

Biodiversitatea României

Tipuri de ecosisteme:

▪ Ecosisteme de pajiști:

- 7,32% din teritoriul național;
- 11,43% incluse în rețeaua națională de arii naturale protejate;
- 30% zone aride, semiaride și uscat-subumede (UNCCD);
- Peste 74% se află în zonele de deal și munte, 4% din acestea fiind în zonele alpine și subalpine.

▪ Ecosisteme de apă dulce și salmastră:

- 70% râuri permanente
- 117 lacuri naturale
- 225 lacuri de acumulare

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Investim în mediu. Credem în viitor

Instrumente Structurale
2007 - 2013

Biodiversitatea României

Tipuri de ecosisteme:

▪ Ecosisteme marine și de coastă:

- 244 km de litoral;
- 68% din zona costieră inclusă în rețeaua națională de arii naturale protejate.

▪ Ecosisteme subterane:

- 12.500 de peșteri cu o suprafață de 4.400 km²
- 1,07% declarate arii naturale protejate

Biodiversitatea României

Diversitatea speciilor:

▪ **Flora:** 3795 de specii și subspecii plante superioare (623 specii cultivate și 3136 specii spontane) (Ciocârlan, 2000), 965 specii de briofite (mușchi) (Ștefănuț, 2008; Sabovljević & al., 2008), 8727 specii de fungi (ciuperci), peste 600 de specii de alge din care 35 marine.

▪ **Fauna:** 33.802 specii de animale, din care 33085 nevertebrate și 611 vertebrate. Dintre vertebrate, au fost identificate 103 specii de pești, 19 specii de amfibieni, 23 specii de reptile, 364 specii de păsări (din care 312 specii migratoare) și 102 specii de mamifere

Diversitatea genetică: diversitatea genetică a populațiilor naturale, a subspeciilor, soiurilor sau hibridilor, raselor și tulpinilor

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Arii naturale protejate

De interes național:

- rezervații științifice – 79 ocupând o suprafață de 100.574 ha;
- parcuri naționale – 13 ocupând o suprafață de 315.857 ha;
- monumente ale naturii – 190 ocupând o suprafață de 18.220 ha;
- rezervații naturale – 671 ocupând o suprafață de 136.537 ha;
- parcuri naturale – 14 ocupând o suprafață de 737.428 ha;

De interes comunitar

- arii de protecție specială avifaunistică – 148 ocupând 14,91% din suprafața terestră a țării;
- situri de importanță comunitară – 383 ce acoperă 16,76% din suprafața terestră a țării.

De interes internațional:

- rezervații ale biosferei: Delta Dunării (1991), Retezat (1979), Pietrosul Rodnei (1979);
- zone umede de importanță internațională: Delta Dunării (1991), Insula Mică a Brăilei (2001), Lunca Mureșului (2006), Complexul Piscicol Dumbrăvița (2006), Lacul Techirghiol (2006);
- situri ale patrimoniului mondial natural și cultural, desemnate pe baza criteriilor stabilite de Convenția de la Paris – 1: Delta Dunării (1991).

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Investim în mediu. Credem în viitor

Instrumente Structurale
2007 - 2013

Amenințările asupra biodiversității

- Conversia terenurilor;
- Dezvoltarea infrastructurii;
- Extinderea și dezvoltarea așezărilor umane;
- Lucrările hidrotehnice;
- Supraexploatarea resurselor naturale;
- Exploatarea neadecvată a resurselor neregenerabile;
- Speciile invazive;
- Schimbările climatice;
- Poluarea.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Consecințele pierderii de biodiversitate

- Manifestarea unui proces activ de erodare a diversității biologice care se exprimă prin dispariția unor specii;
- Fragmentarea habitatelor multor specii și întreruperea conectivității longitudinale (prin bararea cursurilor de apă) și laterale (prin îndiguirea zonelor inundabile, blocarea sau restrângerea drastică a rutelor de migrație a speciilor de pești și a accesului la locurile potrivite pentru reproducere și hrănire);
- Restrângerea sau eliminarea unor tipuri de habitate sau ecosisteme din zonele de tranziție (perdele forestiere, aliniamente de arbori, zone umede din structura marilor exploatații agricole sau a marilor sisteme lotice) cu efecte negative profunde asupra diversității biologice și a funcțiilor de control al poluării difuze, eroziunii solului, scurgerilor de suprafață și evoluției undei de viitură, controlului biologic al populațiilor de dăunători pentru culturile agricole, reîncărcării rezervelor sau corpurilor subterane de apă;

Consecințele pierderii de biodiversitate

- Modificarea amplă, uneori dincolo de pragul critic, a configurației structurale a bazinelor hidrografice și a cursurilor de apă, asociată cu reducerea semnificativă a capacității sistemelor acvatiche de a absorbi presiunea factorilor antropici care operează la scara bazinului hidrografic și cu creșterea vulnerabilității lor și a sistemelor socio-economice care depind de acestea. Multe bazine hidrografice au fost torențializate;
- Simplificarea excesivă a structurii și capacității multifuncționale ale formațiunilor ecologice dominate sau formate exclusiv din ecosisteme agricole intensive și creșterea gradului lor de dependență față de inputurile materiale și energetice comerciale;
- Destructurarea și reducerea capacității productive a componentelor biodiversității din sectorul agricol.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Investim în mediu. Credem în viitor

Instrumente Structurale
2007 - 2013

Direcții de acțiune

Direcția de acțiune 1: Stoparea declinului diversității biologice reprezentată de resursele genetice, specii, ecosisteme și peisaj și refacerea sistemelor degradate până în 2020.

Direcția de acțiune 2: Integrarea politicilor privind conservarea biodiversității în toate politicile sectoriale până în 2020.

Direcția de acțiune 3: Promovarea cunoaștințelor, practicilor și metodelor inovatoare tradiționale și a tehnologiilor curate ca măsuri de sprijin pentru conservarea biodiversității ca suport al dezvoltării durabile până în 2020.

Direcția de acțiune 4: Îmbunătățirea comunicării și educării în domeniul biodiversității până în 2020.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Obiective strategice

- A. Dezvoltarea cadrului legal și instituțional general și asigurarea resurselor financiare;
- B. Asigurarea coerenței și a managementului eficient al rețelei naționale de arii naturale protejate;
- C. Asigurarea unei stări favorabile de conservare pentru speciile sălbatice protejate;
- D. Utilizarea durabilă a componentelor diversității biologice;
- E. Conservarea ex-situ;
- F. Controlul speciilor invazive;
- G. Accesul la resursele genetice și împărțirea echitabilă a beneficiilor ce decurg din utilizarea acestora;
- H. Susținerea și promovarea cunoștințelor, practicilor și inovațiilor tradiționale;
- I. Dezvoltarea cercetării științifice și promovarea transferului de tehnologie;
- J. Comunicarea, educarea și conștientizarea publicului.

A. Dezvoltarea cadrului legal și instituțional general și asigurarea resurselor financiare

- Consolidarea cadrului legislativ existent;
- Stabilirea mandatelor clare ale structurilor instituționale, cu evitarea conflictelor de competențe și interese;
- Asigurarea necesarului de personal și creșterea nivelului de pregătire al acestuia;
- Stimularea personalului pentru asigurarea continuității activității în cadrul structurilor de mediu;
- Stabilirea unei linii bugetare distincte pentru conservarea biodiversității la nivelul autorității publice centrale pentru protecția mediului;
- Eficientizarea utilizării fondurilor existente (POS Mediu și AFM);
- Dezvoltarea unor instrumente și mecanisme financiare suplimentare și eficiente pentru conservarea biodiversității.

B. Asigurarea coerenței și a managementului eficient al rețelei naționale de arii naturale protejate

- Elaborarea și aplicarea metodologiilor și a normelor tehnice pentru asigurarea finanțării administrării ariilor naturale protejate;
- Dezvoltarea și aplicarea metodologiilor și normelor necesare alocării plăților compensatorii;
- Crearea unui sistem financiar complementar pentru suplimentarea bugetului ariilor naturale protejate (taxe, tarife, norme care să permit ca veniturile produse de ariile naturale protejate să fie utilizate pentru aplicarea măsurilor de management și nu transferate către bugetul de stat etc.);
- Îmbunătățirea mecanismelor de finanțare pentru conservarea biodiversității.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

B. Asigurarea coerenței și a managementului eficient al rețelei naționale de arii naturale protejate

- Crearea și dezvoltarea unor structuri instituționale corespunzătoare care să asigure coordonarea managementului întregii rețele de arii naturale protejate;
- Asigurarea structurilor de management corespunzătoare pentru toate ariile naturale protejate;
- Stabilirea și adoptarea unui conținut cadru al Planurilor de Management pentru toate categoriile de arii naturale protejate;
- Elaborarea și aprobarea planurilor de management pentru ariile naturale protejate
- Elaborarea liniilor directe pentru managementul siturilor Natura 2000;
- Întărirea capacității instituționale la nivelul autorităților de mediu și al administratorilor/custozilor și dezvoltarea unor programe pentru creșterea pregătirii profesionale a personalului din aceste structuri.

B. Asigurarea coerenței și a managementului eficient al rețelei naționale de arii naturale protejate

- Stabilirea unei rețele corespunzătoare de arii naturale protejate, inclusiv coridoarele ecologice;
- Asigurarea măsurilor corespunzătoare pentru conservarea biodiversității „in situ”;
- Stabilirea, armonizarea și implementarea sistemului de monitorizare a stării de conservare a habitatelor naturale și a speciilor sălbatice

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

C. Asigurarea unei stări favorabile de conservare pentru speciile sălbatice protejate

- Elaborarea, actualizarea și adoptarea Listelor și Cărților Roșii Naționale de floră și faună;
- Adoptarea reglementărilor specifice și a cadrului instituțional adecvat pentru asigurarea unei stări de conservare favorabilă a speciilor strict protejate de interes comunitar și a celor protejate de interes național situate în afara ariilor naturale protejate;
- Îmbunătățirea cadrului instituțional și administrativ pentru controlul activităților de recoltare/capturare, achiziționare și comercializare a speciilor protejate;
- Identificarea și delimitarea coridoarelor de migrație pentru specii;
- Realizarea, adoptarea și aplicarea Planurilor de Acțiune pentru Conservarea Speciilor Protejate;
- Ratificarea amendamentelor anexelor AEWa și EUROBATS

D. Utilizarea durabilă a componentelor diversității biologice

- Evaluarea adecvată a impactului strategiilor, politicilor, planurilor și programelor asupra speciilor și habitatelor pentru care au fost declarate ariile naturale protejate de interes comunitar;
- Creșterea participării factorilor interesați în procedurile de evaluare adecvată a impactului;
- Internalizarea valorii biodiversității în anlizel cost/beneficiu aferente proiectelor de investiții;
- Stabilirea schemelor de eco-etichetare bazate pe analiza ciclului de viață al produselor pentru care producerea, distribuția, utilizarea sau depozitarea pot afecta biodiversitatea;
- Integrarea conceptului de biodiversitate în mecanismele de evaluare strategică de mediu și în anlizel de impact asupra mediului;
- Identificarea și introducerea stimulentei pentru utilizarea durabilă a componentelor biodiversității și eliminarea celor ce au impact negativ;
- Creșterea importanței funcțiilor ecologice ale terenurilor, inclusiv ale zonelor ripariene și a celor cu vegetație aluvială, pentru combaterea proceselor de eroziune și pentru menținerea funcțiilor ecosistemelor

D. Utilizarea durabilă a componentelor diversității biologice

D1. AMENAJAREA TERITORIULUI

- Dezvoltarea și aplicarea politicilor de amenajare a teritoriului și urbanismul în sprijinul conservării biodiversității. O atenție specială trebuie acordată coridoarelor ecologice, zonelor situate în afara ariilor naturale protejate dar care au un nivel crescut de biodiversitate, cum ar fi zonele montane, cele costiere și zonele umede;
- Includerea conservării peisajului ca una din condițiile principale ale proiectelor de dezvoltare finanțate prin Fondurile Structurale și de Coeziune;
- Adoptarea unei politici coerente privind amenajarea teritoriului, urbanismul și peisajul.

D. Utilizarea durabilă a componentelor diversității biologice

D2. MANAGEMENTUL PĂDURILOR

- Implementarea Ghidurilor generale pentru conservarea pădurilor de la nivel European (Conferința de la Helsinki – Rezoluția H2) și a recomandărilor Forumului Interguvernamental al Pădurilor (IPF);
- Întărirea capacității instituționale de administrare și control a activităților de exploatare a masei lemnoase ;
- Dezvoltarea mecanismelor de stimulare a proprietarilor de terenuri forestiere pentru certificarea pădurilor.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

D. Utilizarea durabilă a componentelor diversității biologice

D3. EXPLOATAREA SPECIILOR SĂLBATICE CU VALOARE ECONOMICĂ

- Promovarea utilizării durabile a speciilor cu valoare economică;
- Dezvoltarea măsurilor tehnice de conservare pentru asigurarea utilizării durabile a speciilor de interes economic;
- Interzicerea practicilor de acvacultură și de reproducere în captivitate a speciilor de interes cinegetic ce pot afecta starea de conservare a speciilor sălbatice și a habitatelor naturale.

D. Utilizarea durabilă a componentelor diversității biologice

D4. AGRICULTURA

- Menținerea și dezvoltarea practicilor agricole extensive și a metodelor tradiționale de utilizare a terenurilor ce asigură conservarea habitatelor semi-naturale;
- Dezvoltarea standardelor pentru bunele practici agricole ;
- Promovarea și asigurarea viabilității speciilor și soiurilor/raselor ce contribuie la conservarea ecosistemelor și speciilor sălbatice;
- Dezvoltarea schemelor actuale de agro-mediu;
- Diminuarea efectelor negative ale practicilor agricole intensive;
- Implementarea Principiilor de la Addis Ababa și a Ghidurilor privind Utilizarea Durabilă.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

D. Utilizarea durabilă a componentelor diversității biologice

D5. TURISMUL

- Includerea elementelor de peisaj și a principiilor de conservare a biodiversității ca și condiții majore pentru dezvoltarea infrastructurii de turism;
- Reconvertirea turismului de masă din arii naturale protejate, inclusiv siturile Natura 2000, spre turism durabil și ecoturism.

D6. TRANSPORT, ENERGIE ȘI EXPLOATAREA RESURSELOR NEREGENERABILE

- Integrarea cu prioritate a conservării biodiversității în stabilirea politicilor și strategiilor energetice, de transport și de exploatare a resurselor neregenerabile;
- Analizarea la nivel național/județean/local și stabilirea măsurilor ce se impun pentru diminuarea impactului generat de transportul rutier asupra mediului natural;
- Aplicarea procedurilor SEA, EIA și EA la planurile și proiectele de dezvoltare a infrastructurii de transport, energie și exploatarea resurselor neregenerabile.

E. Conservarea ex-situ

- Stablirea unui Program național pentru conservarea ex-situ a speciilor sălbatice, a soiurilor de plante și a raselor de animale;
- Inventarierea, colectarea, conservarea, evaluarea, utilizarea și punerea la dispoziție amelioratorilor și cercetărilor științifice pentru conservarea și utilizarea durabilă a resurselor genetice, și chiar pentru dezvoltarea în continuare a diversității genetice importante din punct de vedere economic;
- Redimensionarea obiectivelor de înființare și funcționare a grădinilor zoologice, prin creșterea importanței rolului acestora în conservarea speciilor sălbatice și în educare, față de rolul recreativ pe care îl au în prezent.

F. Controlul speciilor invazive

- Prevenirea introducerii intenționate și neintenționate de specii alohtone;
- Detectarea rapidă și identificarea noilor posibili invadatori înainte de pătrunderea pe teritoriul național;
- Răspunsul rapid la pătrunderea speciilor alohtone invazive;
- Managementul speciilor naturalizate și al extinderii arealului lor în scopul eradicării, limitării și controlului lor.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

G. Accesul la resursele genetice și împărțirea echitabilă a beneficiilor ce decurg din utilizarea acestora

- Dezvoltarea cadrului legislativ și instituțional corespunzător implementării coerente a regimului internațional ABS

H. Susținerea și promovarea cunoștințelor, practicilor și inovațiilor tradiționale

- Dezvoltarea unei politici naționale coerente cu privire la protecția cunoștințelor, practicilor și metodelor inovatoare tradiționale în conexiune cu accesul și utilizarea resurselor genetice;
- Dezvoltarea cadrului legal privind drepturile de proprietate intelectuală necesare promovării cunoștințelor, practicilor și metodelor inovatoare tradiționale.

I. Dezvoltarea cercetării științifice și promovarea transferului de tehnologie

- Dezvoltarea Programului național de taxonomie clasică, secundată de abordări caracteristice taxonomiei și ecologiei moleculare;
- Luarea în considerare a priorităților de conservare a biodiversității, dezvoltarea și transferul de tehnologie în Strategia Națională de Cercetare, Dezvoltare și Inovare;
- Facilitarea schimbului de informații și date privind rezultatele cercetării în domeniul conservării biodiversității, al dezvoltării de noi tehnologii și transferul acestora către domeniul privat.

J. Comunicarea, educarea și conștientizarea publicului

- Dezvoltarea Strategiei CEPA;
- Dezvoltarea capacității instituționale în domeniul comunicării;
- Alinierea la prevederile CBD în domeniul comunicării, educării și conștientizării;
- Alinierea politicilor interne de formare profesională în acord cu Strategia de la Lisabona.

UNIUNEA EUROPEANĂ

GUVERNUL ROMÂNIEI

Instrumente Structurale
2007 - 2013

infonatura2

Vă mulțumesc!

Atena Groza

atena@naturamanagement.ro

Proiect Finanțat de Uniunea Europeană prin Programul Operațional Sectorial

Axa prioritară 4: “Implementarea Sistemelor Adecvate de Management pentru Protecția Naturii”